

[Jette Pors]

på i udvalgsarbejdet, og jeg tror også, at det må være muligt at finde en fornuftig løsning.

CD er positivt over for lovforslaget, som det foreligger, stort set. Vi mener, at det fortjener en god start. Vi vil gerne have, at erhvervslivet skal styrkes, men det skal da selvfølgelig ikke være på bekostning af universiteternes grundforskningsmuligheder. Lad os se på det i udvalget. Vi går positivt til arbejdet.

Elisabeth Arnold (RV):

Hensigten med dette lovforslag, en uafhængig grundforskningsfond med det reelle indhold 200 mio. kr. ekstra til grundforskningen, er jo umiddelbart noget, der virkelig vækker glæde i en forskningspolitikers hjerte.

Men når man læser indholdet, må man uvilkårligt udstøde et dybt suk. Dette er ikke svaret på grundforskningens problemer, eller rettere sagt: hvis dette er svaret, så er spørgsmålet galt stillet.

Hvad er der galt med konstruktionen? Jo, formålparagraffen er kort, klar og upræcis. Der står udelukkende, at der skal støttes forskning på fremragende højt internationalt niveau. Hr. Rahbæk Møller har tidligere i dag spurgt undervisnings- og forskningsministeren, hvem der havde haft mest indflydelse på dansk forskning, Rasmus Rask eller Niels Bohr, og det er jo som bekendt ikke altid til at vide, hvad det er for en type forskning, man betragter som værende på højt internationalt niveau. Derfor er formålparagraffen rummelig, men den kan altså også bruges til ting, som vi måske ikke er enige om herinde, eller som andre, der rådgiver os i forskningssager, ikke er enige om.

Det er svært at se med den konstruktion, bestyrelsen får, hvilke videnskaber der vil dominere bestyrelsen, og derfor vil bestyrelsen få en let opgave. Den har en rummelig formålparagraf, og den vil, alt afhængig af hvilke videnskaber bestyrelsesmedlemmerne repræsenterer, kunne fordele pengene efter deres forgodtbeholdende – godt nok efter rådgivning fra en komité, men som også udpeges efter relativt upræcise kriterier.

Men i øvrigt er lovteksten jo ganske fredelig. Bemærkningerne derimod rummer flere ubehagelige overraskelser.

I Det Radikale Venstre synes vi, at en institutopretning på nuværende tidspunkt er både unødvendig, farlig og dum. Jeg vil gerne citere

fra Forskningspolitisk Råds pressemeddelelse, som kom her i forsommeren 1990, da rapporten – som i øvrigt var en fremragende inspirerende læsning – blev sendt direkte til os og til undervisnings- og forskningsministeren som rådgivning, så vi kunne bruge den til at basere vores lovgivning på.

Forskningspolitisk Råd skrev i sin pressemeddelelse: »Universiteterne og de højere læreanstalter trænger til moderne styreformer og langsigtet planlægning. Den offentlige forskning foregår alt for spredt og i miljøer, der ofte er så små, at de mangler kræfter til at forny sig.«

Det, man foreslår nu ved i bemærkningerne at lægge op til, at der skal etableres nye institutter uden for den etablerede forskningsverden, vil jo betyde, at de forskningsmiljøer, som i forvejen er for små, og som ifølge Forskningspolitisk Råd mangler kræfter til at forny sig, bliver yderligere tappet for kræfter, når de skal levere nogle af de fremragende forskere, som skal bemande de institutter, der er uden for forskningsverdenen.

Derfor synes jeg, det tyder på, at de, der har forfattet bemærkningerne til lovteksten, ikke helt har holdt sig Forskningspolitisk Råds anbefalinger for øje.

Universiteterne skal jo fortsat levere undervisning, og det er også dem, der skal levere forskeruddannelsen; det er dem, der skal etablere Ph.D.-graderne og de andre udmærkelser i forskningsverdenen. Vi er helt sikre på, at Max Planck-instituttet er udmærket og også de andre udenlandske forbilleder, men man kan ikke bare kopiere dem ved at sætte 200 mio. kr. af og sige, at så gør vi også sådan noget.

Vi vil fra Det Radikale Venstres side sige ja tak til pengene. Vi synes, det er fremragende, at man kan finde 200 mio. kr. til grundforskning. Det trænger den sandelig til.

Vi siger også o.k. til fondskonstruktioner. Vi synes, det er fint, at der er en fond, som helt fast har en stor pose penge, som de hvert år kan dele ud af, oven i købet måske for en længere periode ad gangen, og sikre fremragende forskere arbejdsro i en længere tid.

Men vi vil arbejde i udvalget for at få ændret indholdet, så grundforskningen styrkes fortrinsvis på de eksisterende danske forskningsinstitutioner på udvalgte områder. Vi vil ikke brede de 200 mio. kr. ud i et tyndt lag over hele forskningsverdenen. Det er ikke vores hensigt.